

Vetenskap & Allmänhet

Science Café

REFERAT

Inspirationsträff för Science Café-arrangörer Sjöfartsmuseet Akvariet, Göteborg 16 april 2015

Ett Science Café är en mötesplats i en informell och avslappnad miljö för alla som är nyfikna på forskning. Över en fika samtalar forskare och allmänhet kring ett utvalt tema som berör en aktuell fråga. På Vetenskap & Allmänhets workshop på Vetenskapsfestivalen i Göteborg deltog ett trettiotal intresserade för att lära sig mer om konceptet och få de bästa tipsen från erfarna arrangörer.

Text & foto: Lena Söderström

Introduktion

Björn Källström, akvariechef vid Sjöfartsmuseet Akvariet hälsar deltagarna välkomna och berättar om museets programverksamhet, följt av en guidad rundvandring på Akvariet.

Cissi Askwall, generalsekreterare, och **Lotta Tomasson**, ansvarig för dialogaktiviteter på Vetenskap & Allmänhet, berättar om Science Cafés historiska bakgrund. Konceptet har sitt ursprung i Frankrikes Cafés Philosophiques. 1998 startade Science Cafés samtidigt i Storbritannien och Frankrike. Konceptet har sedan spridits till ett 40-tal länder runtom i världen och det har även vuxit

fram särskilda Caféer för barn, unga, studenter och lärare. Arrangörer är till exempel lärosäten, organisationer och ideellt engagerade privatpersoner.

“Det är ganska enkelt att få forskare att ställa upp, det går inte att förbereda sig.”
Cissi Askwall, VA

Samtalen hålls på barer, pubar, restauranger, caféer, teatrar eller museer, det viktiga är att miljön är inkluderande och inte uppfattas som alltför akademisk. En vanlig form är att forskaren kort får presentera sin forskning, sedan är det deltagarnas frågor och inspel som styr samtalet. – Det är ganska enkelt att få forskare att ställa upp, det går inte att förbereda sig särskilt mycket, säger Cissi Askwall.

Linnéuniversitetet – Vetenskap de Luxe

Christina Dahlgren, funktionsansvarig forskningskommunikation,
& Jonas Tenje, pressansvarig forskningskommunikation, Linnéuniversitetet

Linnéuniversitetet i Växjö bytte ut kaffekoppen mot öglaset och startade Vetenskap de Luxe. Evenemanget är välbesökt med upp till 100 deltagare. En av framgångsfaktorerna är platsen, restaurangen Kafé de Luxe är välkänd för att arrangera samhällsengagerade evenemang.

Evenemanget hålls tre gånger per termin, med start kl. 18. Det pågår i en och en halv timme och alltid med en paus för att deltagarna ska ha tid att fylla på sina glas. Arrangörerna vill skapa en avslappnad stämning med fokus på samtal och dialog. Det är också viktigt att hålla samtalet på en begriplig nivå för alla – och att det är underhållande och roligt.

Arrangörerna anstränger sig för att hitta aktuella frågor. När Håkan Juholts bok kom ut ordnande man med kort varsel ett Vetenskap de Luxe med förtroendet för politiker som tema. Vid ett annat tillfälle var det oroligt i förorten Araby. Då ordnade man ett Vetenskap de Luxe med en

polisforskare, en polis som berättade om sitt arbete och unga från orten.

– Vi sitter inte och gör listor över vilka teman vi ska ha, utan vi tittar på vad händer i staden. Är det till exempel pridevecka tar vi upp genus och jämställdhetsfrågor, säger Christina Dahlgren.

“Deltagarna får en mer positiv bild av forskare, forskning och universitetet.”
Jonas Tenje,
Linnéuniversitetet

Tom Tits Experiment – Våga testa nytt!

Lisa Månsson, tf VD, Tom Tits Experiment

Tom Tits Experiment i Södertälje ordnar Science Cafés i sin egen restaurang med syfte att skapa en mötesplats för forskare och allmänhet. De vill gärna arrangera fler Cafés, men de innebär en extra kostnad eftersom restaurangen behöver hålla öppet längre. Caféerna är ett bra tillfälle att bjuda in potentiella samarbetspartners.

För att arrangera ett lyckat Café är det viktigt att vara relevant och ta upp ämnen som folk pratar om och oroar sig över. När askmolnet från vulkanen på Island låg över Europa och hindrade flygtrafiken fixade man ett lyckat Science Café på fyra dagar.

När man väljer rätt ämne kan deltagarna åka långt för att vara med, vid ett tillfälle

från Upplands Väsby norr om Stockholm. Lisa Månsson tipsar om att ta vara på flexibiliteten i upplägget, att vara lyhörd och våga testa nya grepp. Tom Tits har provat olika tider för Caféet, även mitt på dagen en lördag. Detta visade sig dock vara mindre lyckat då de vuxna vill stå och lyssna på forskaren medan barnen vill vara ute i utställningen.

”Ta vara på flexibiliteten i konceptet och var lyhörd”
Lisa Månsson, Tom Tits Experiment

Nobelmuseet – att nå en ny målgrupp

Jeanette Peterberg, program- och eventansvarig, Nobelmuseet

Museets nyckelord är det som alla nobelpristagare har gemensamt: kreativitet. Verksamheten ska på olika sätt kopplas till nobelpristagarna och deras arbete. Detta kan vara en utmaning i valet av ämnen till Science Caféer, men det g r ofta att hitta en anknytning mellan forskning kring den aktuella frågan och forskning som bel nats med ett Nobelpris. Museet har vana av anordna olika programaktiviteter som eftermiddagskaff  med föredrag och soppluncher. Med Science Café vill man nå en annan, yngre målgrupp.

- Jag ville nå de personer som tycker att det är lite jobbigt att gå till Nobelmuseet för att det handlar om så himla svåra saker, säger Jeanette Peterberg.

Caféerna h lls i museets bistro och varar ca 45 min. En skillnad mellan ett föredrag och ett Science Café  r att man vid varje tillfälle behöver förklara uppbyggnaden. Den inbjudna g stexperten talar i max 15 min. Att ta med fysiska föremål  r välkommet. Vid ett Café på temat luktminne hade forskaren med sig luktstavar, vilket var väldigt uppskattat.

- Det viktigaste när man ordnar ett Science Café  r att hitta något som berör i vardagen. Till exempel små barns användande av surfplattor.

När man drar igång Science Cafés

kan det vara bra att starta med en arbetsgrupp. Sedan gäller det att ha tålamod och kontinuitet. Nobelmuseet valde att ha en

pr votid på ett och ett halvt  r. På första Caféet kom tre personer men efter ett halvår var det fullt på varje Café. Ett tips är att ha ett Science Café med barnrelaterade frågor varje programs song för att locka föräldrar. Börja med det mest intressanta ämnet och den mest kända forskaren.

”Att vara med som moderator ger ofantligt mycket.

Det  r en härlig resa om man v gar”
Jeanette Peterberg,
Nobelmuseet

I en stad där det alltid händer mycket behöver man fundera kring konkurrens, säger Jeanette Peterberg.

- Det gäller att hitta sig själv, att spetsa till det och se vad som kan intressera inte bara sig själv eller en eller två, utan flera personer.

Ett annat tips är att hitta samarbetspartners som kan hjälpa till att hitta forskare och marknadsföra i sina kanaler, inte minst i sociala medier.

Som moderator  r det bra att göra sig bekväm med forskaren. Bjud på lunch eller middag före Caféet och l r känna varan-

dra. I början försökte Jeanette Peterberg l sa på om ämnet innan Caféet, men nu har hon insett att det inte behövs, att samtalet blev bäst när hon inte vet mer än publiken om ämnet. Moderatoren kan bryta isen och ställa frågorna som publiken funderar på men inte vågar ställa och ska visa att alla frågor är tillåtna. Att bjuda på sig själv kan ge mycket.

Vetenskap & Allmänhets bästa tips för ett lyckat Science Café

Plats – avslappnat och informellt

- Tänk på att välja en lokal där deltagarna känner sig hemtama och det går att skapa en avslappnad stämning.
- Undvik platser som känns alltför akademiska, ett centralt beläget café är bättre än en hörsal på högskolan.
- Åk ut till dem du vill nå. I Youth Science Café åker man till exempel ut till fritidsgårdar.
- Bjud på enklare fika eller se till att det finns mat/dryck att köpa.
- Tänk på möbleringen – forskaren ska inte stå på scen framför publiken utan hellre sitta tillsammans med besökarna. Hellre runda bord än biosittning. Soffor och fåtöljer skapar en hemtrevlig känsla.
- Ljudet är viktigt, tänk på att alla måste höra vad som sägs. Kaffemaskiner, telefoner som ringer och slammer från köket kan störa. Använd gärna mikrofoner. På VA använder vi en ”kuddmick” som kastas mellan deltagarna.

Medverkande – forskaren och moderatorn

- Forskaren: Fundera på vem du vill ha med och varför. Det är bra om forskaren är naturlig och avslappnad i mötet med deltagarna. Forskaren ska berätta kort om sin forskning, sedan är det deltagarnas frågor och inspel som styr. Forskaren får gärna ställa frågor till publiken.
- Moderatoren håller igång samtalet, ställer egna frågor och får deltagarna att slappna av. Det är bra att redan i inledningen klargöra att det är ett samtal, inte en föreläsning eller debatt. Moderatoren kan också hjälpa till att koppla forskningen till vardagliga situationer.

Ämne – hur väcker man intresse?

- Välj ett aktuellt ämne.
- Koppla ämnet till vardagliga situationer. Bra och intressant forskning kan uppfattas som ointressant för att man inte lyckas koppla det till det vardagliga. Exempel: Om GMO kan man ställa frågan ”Ditt frukostbröd, innehåller det gener?”

Form - var tydlig med konceptet

- Inled med att förklara konceptet, att det är fokus på samtal och att man gärna får ställa frågor.
- Antal personer – ett idealt antal är max 40-50 personer, men ett samtal med 10 deltagare kan också ge intressanta samtal.
- Be forskaren avsätta tid efteråt för att svara på frågor.
- Tacka nej till PowerPoints.
- Forskaren får gärna ta med sig en fysisk sak att visa upp, skicka runt och prata kring.
- Var tydlig med vad som är forskning och vad som är personliga uppfattningar och åsikter, detta kan moderatorn hjälpa till med. Det kan hjälpa forskaren att slappna av.
- Forskaren kan också ställa frågor till deltagarna.
- Ge tips om var deltagarna hittar mer information och uppmana till fortsatt diskussion.

Marknadsföring

- Sociala medier – gå även ut i dina samarbetspartners kanaler.
- Anmäl evenemanget i kalendarier – kommunens, ungdomsgårdens och lokaltidningens.
- Lägg ut flyers på kaféer, bibliotek eller där er målgrupp finns.
- Ämnesspecifika inbjudningar – skicka ut inbjudningar till intresseföreningar, skolor om det är något som berör lärare osv.
- Hör av er till lokaltidningen, de är ofta intresserade av att skriva om lokala evenemang.
- Ha en e-postlista på plats där deltagarna kan skriva upp sig.

Röster om workshopen:

”Jag har fått
många praktiska tips”

”Alla medverkande var
väldigt duktiga”

”Jag kan redan en del
om Science Cafés,
men det har varit kul att
repetera och få inspiration”

Länkar

Mer info om Science Café: www.sciencecafe.se

Bilder från dagen:

<https://www.flickr.com/photos/vetenskapollm>

Sjöfartsmuseet Akvariet:

<http://goteborg.se/wps/portal/sjofartsm>

Vetenskap de Luxe, Linnéuniversitetet:

<http://lnu.se/om-lnu/evenemang/vetenskap-de-luxe>

Science Café, Tom Tits Experiment:

<http://www.tomtit.se/Aktuellt/Science-Cafe/>

Nobelmuseet:

<http://www.nobelmuseum.se/sv>

Webb-bok: *Sipping Science with a Science Café*

<http://v-a.se/2012/11/sipping-science-with-a-science-cafe/>

